

MORIR PER LA LLEI

El llibre bíblic Segon dels Macabeus, del que en llegim un fragment a la primera lectura d'aquest diumenge (2Ma 7,1-2.9-14) no és la continuació del Primer llibre del Macabeus, sinó que és el treball d'un compilador, que va resumir l'obra en cinc volums de Jàson de Cirene, que es valgué de la tradició oral sobre els fets de Judes, els arxius del temple i les cròniques de la dinastia selèucida per endegar el seu llibre. El nom li ve del tercer fill del sacerdot Mataties, que va liderar la sublevació contra els selèucides l'any 167 aC. Els fariseus tingueren en poca estima els llibres 1 i 2 de Macabeus, en canvi foren apreciats per les primeres comunitats cristianes, que propiciaren, a diferència dels jueus, la seva introducció en el cànon bíblic.

El segon llibre del Macabeus, després dels dos primers capítols introductoris presenta tres parts: 1) Les causes de la rebel·lió (3,1-5-10). Es concentren en el compromís dels grans sacerdots del temple de Jerusalem amb el poder opressor dels selèucides; 2) La Persecució (5,11-7,42) Antíoc IV ordena massacrar la població i saquejar el temple de Jerusalem. Obliga d'abjurar de la Llei i els costums jueus. Es descriu la oposició fins al martiri d'Eleazar i la mare amb els 7 fills. La lectura litúrgica prové d'aquesta part del llibre; 3) Rebel·lió de Judes, mort d'Antíoc IV i purificació del temple.

El martiri de la mare i els set fills ocupa la totalitat del capítol 7 del llibre. La lectura litúrgica en recull tan sols un petit fragment: el martiri dels tres primers germans, que ve a continuació del martiri d'Eleazar (6,18-31). L'autor vol mostrar com també les dones i els nens, i no tan sols els mestres de la llei –com ho

era Eleazar- estan disposats a morir per defensar el compliment de la Llei. El text s'articula combinant la descripció molt gràfica i impactant de les tortures amb les intervencions dels nois i de la mare, que és on es troba la teologia sobre la resurrecció, que l'autor es proposa presentar.

El problema, que l'autor de 2 Mc vol afrontar és: si Déu és senyor de la vida i el compliment de la Llei dóna la vida, com és que, paradoxalment, la defensa de la Llei porta a la mort? L'entrellat es resol quan s'ensenya que el qui mor màrtir en una guerra justa o en una persecució pot estar segur que serà aixecat novament en tota la seva integritat, mentre que l'impíu serà castigat. La teologia del martiri es combina estretament amb l'afirmació de la resurrecció dels morts. El tema de la retribució, que queda qüestionat amb la mort del fidel a la Llei, pren una nova orientació quan es perllonga la retribució més enllà de la mort corporal.

La Llei està per sobre de la mort. La llei com a valor és superior al valor de la vida. Es ressuscita per a una vida nova i eterna. Aquesta resurrecció és el resultat d'una promesa i el malvat no podrà ressuscitar mai per a la vida. Amb el do de la resurrecció, Déu actua en la història jueva davant l'imperi opressor selèucida igual que ho va fer amb Egipte, Assíria i Babilònia. La fidelitat a la Llei i la fe aconseguixen molt més que la grandesa de l'exèrcit opressor. 2 Ma vol enfortir la fe jueva amb l'exemple heroic dels qui han sofert la persecució i han obtingut la recompensa de la resurrecció.

Diumenge 32 durant l'any
7 de Novembre de 2010